

Το εμπορικό ισοζύγιο και η ελληνική κρίση

Μανόλης Γαλενιανός
Καθηγητής Οικονομικών
Royal Holloway University of London

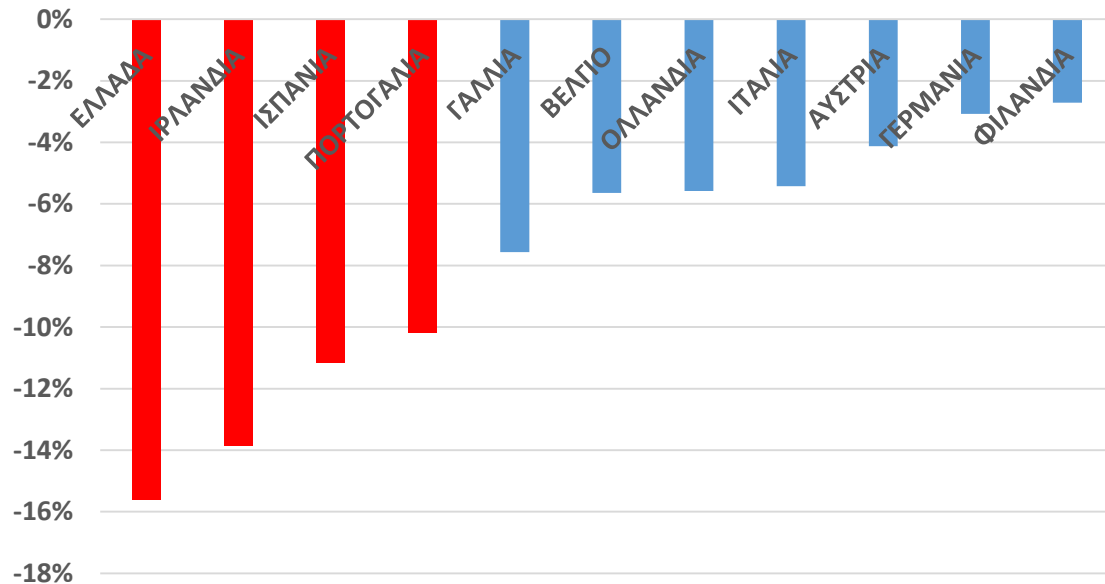
(σε συνεργασία με τους Κώστα Αρκολάκη και Αρίστο Δοξιάδη)

Τα «δίδυμα ελλείμματα»

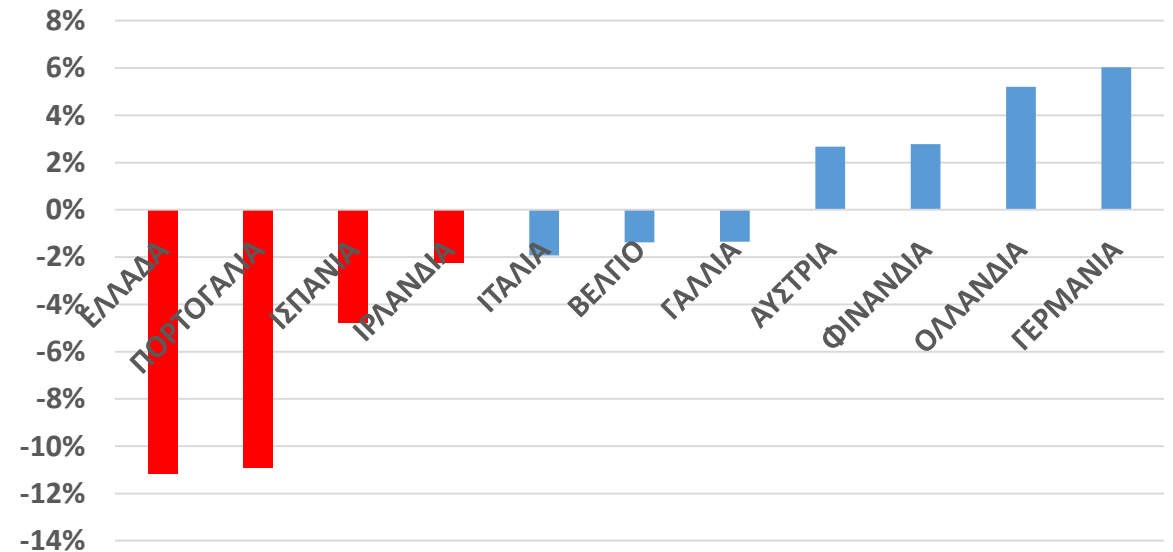
Το 2009 η ελληνική οικονομία αντιμετώπιζε τεράστια ελλείμματα στον κρατικό προϋπολογισμό και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (εμπορικό ισοζύγιο)

- Η δημόσια συζήτηση στην Ελλάδα και την Ευρώπη εστιάστηκε στο έλλειμμα του προϋπολογισμού
- Το εμπορικό έλλειμμα είναι εξίσου σημαντικό για τις οικονομικές εξελίξεις σε Ελλάδα και ευρωζώνη

ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2009, % ΑΕΠ

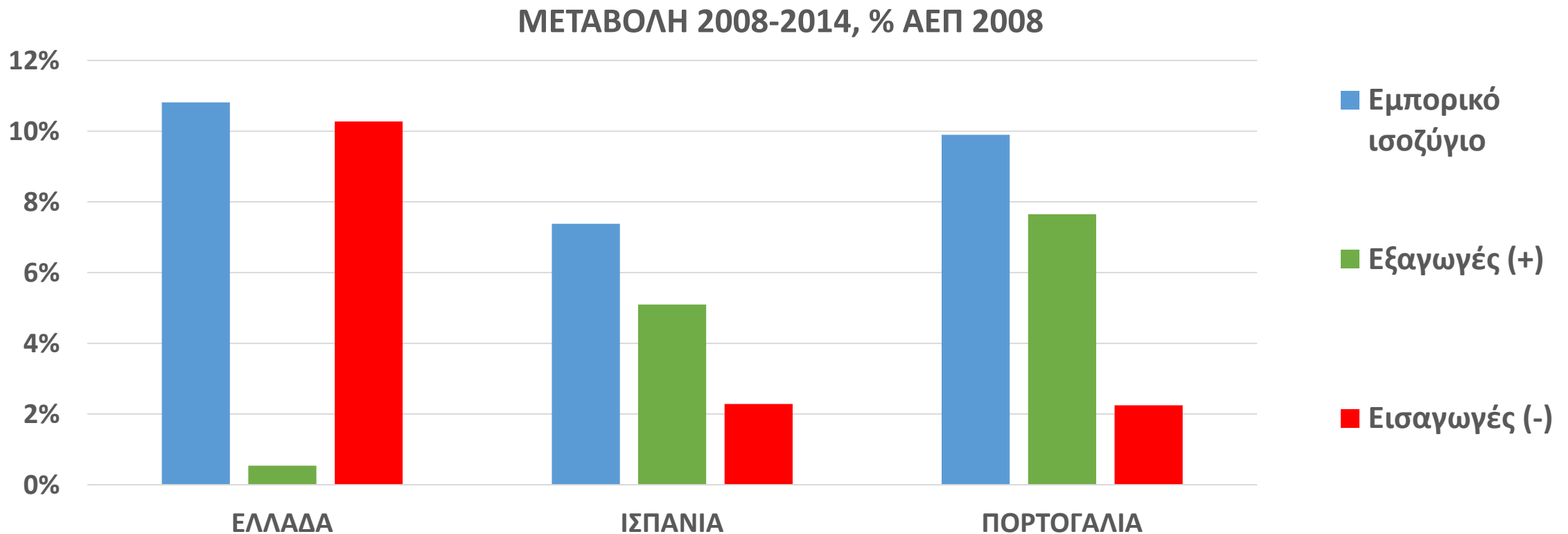

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ 2009, % ΑΕΠ

Προσαρμογή εξωτερικού εμπορίου

- Το εμπορικό ισοζύγιο της Ελλάδας εξισορροπήθηκε τα τελευταία χρόνια
- Η βελτίωση, όμως, στηρίχθηκε αποκλειστικά στη μείωση των εισαγωγών
- Αντιθέτως, οι υπόλοιπες μνημονιακές χώρες κατάφεραν να αυξήσουν σημαντικά τις εξαγωγές τους

1^ο ερώτημα: Θα μπορούσαν να είχαν αυξηθεί οι ελληνικές εξαγωγές;

Απάντηση: Ναι! Εφικτή η αύξηση εξαγωγών κατά 25%

Ο υπολογισμός αυτός βασίζεται στην εξαγωγικές επιδόσεις της Ελλάδας πριν την κρίση:

- Χρησιμοποιήσαμε οικονομικά στοιχεία (ΑΕΠ, εξαγωγές, εισαγωγές...) για την Ελλάδα και άλλες χώρες για να εκτιμήσουμε τις εξαγωγικές δυνατότητες κάθε χώρας
- Υπολογίσαμε την αύξηση εξαγωγών και μείωση εισαγωγών, βάσει της εκτιμηθείσας εξαγωγικής δυνατότητας, για να επιτευχθεί μείωση του εμπορικού ελλείμματος

Ο υπολογισμός συμφωνεί με την εμπειρία της περιόδου 1999-2008, όταν η Ελλάδα κατέγραψε την υψηλότερη αύξηση εξαγωγών στην ΕΕ (συγχρόνως, οι εισαγωγές αυξήθηκαν ακόμα περισσότερο)

1^ο συμπέρασμα: υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες αύξησης των ελληνικών εξαγωγών

2^ο ερώτημα: γιατί δεν έχουν αυξηθεί οι εξαγωγές;

Απάντηση: δυσλειτουργίες στις αγορές προϊόντων

Για να αυξηθούν οι εξαγωγές, η οικονομία πρέπει να γίνει περισσότερο ανταγωνιστική:

- Βραχυπρόθεσμα: χαμηλότερο κόστος παραγωγής (πτώση μισθών και τιμών)
- Μεσοπρόθεσμα/μακροπρόθεσμα: υψηλότερη παραγωγικότητα

Τι συνέβη:

- Το εργατικό κόστος μειώθηκε κατά 20% το 2008-2016. Επαρκής μείωση για ανάκτηση ανταγωνιστικότητας.
- Οι τιμές αυξήθηκαν κατά 10% μεταξύ 2008-2012 και έχουν μειωθεί ελαφρά (~3%) έκτοτε
  - Άλλες μνημονιακές χώρες: μικρότερη μείωση μισθών αλλά μεγαλύτερη μείωση τιμών

Η διαφορά οφείλεται κυρίως στον ελλιπή ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντων και, εν μέρει, στους έμμεσους φόρους

2^ο συμπέρασμα: η ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων πρέπει να αποτελέσει άμεση προτεραιότητα. Η αγορά εργασίας δεν αποτελεί μεταρρυθμιστική προτεραιότητα.

3^ο ερώτημα: ποιο ήταν το κόστος της «έλλειψης» εξαγωγών;

Απάντηση: το 1/3 της ύφεσης οφείλεται στην έλλειψη εξαγωγών

- Αν οι εξαγωγές είχαν αυξηθεί σύμφωνα με τις δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας τότε η ύφεση θα ήταν κατά το 1/3 ηπιότερη και το ΑΕΠ κατά 20 δισ. μεγαλύτερο
- Η πορεία των εξαγωγών επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την οικονομική δραστηριότητα, ιδίως όταν η εσωτερική αγορά βρίσκεται υπό κρίση

3^ο συμπέρασμα: η ενθάρρυνση των εξαγωγών αποτελεί πολιτική εξόδου από την κρίση